

İSMAİL DEDE

Kırlareli Üniversitesi Hukuk Fakültesi

Medeni Hukuk Anabilim Dalı

Araştırma Görevlisi

**ÇOCUĞUN VELAYET
İLİŞKİSİNDEN DOĞAN
KİŞİ VARLIĞI
ZARARLARININ TAZMİNİ**

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ.....	VII
ÖNSÖZ	IX
İÇİNDEKİLER.....	XIII
KISALTMALAR CETVELİ	XIX
GİRİŞ.....	1
§ 1. VELAYET İLİŞKİSİNİN NİTELİĞİ.....	3
I. VELAYET İLİŞKİSİNDE YER ALANLAR (ŞEKLİ ANLAMDA VELAYET İLİŞKİSİ)	3
A. GENEL OLARAK	3
B. VELAYET İLİŞKİSİNİN BİRİNCİ BİLEŞENİ: ÇOCUK	6
1. Türk Medeni Kanunu Dışında Kalan Mevzuat Bakımından Çocuk Kavramı.....	7
a. Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi'nde Yer Alan Tanım	7
b. Çocuk Koruma Kanunu'nda Yer Alan Tanım.....	9
c. Türk Ceza Kanunu'nda Yer Alan Tanım	11
2. Türk Medeni Kanunu Bünyesinde Çocuk Kavramı	12
a. Genel Olarak.....	12
b. Çocukluğun Başlangıcı	13
c. Çocukluğun Sona Ermesi	18
C. VELAYET İLİŞKİSİNİN İKİNCİ BİLEŞENİ: VELİ.....	23

1. Genel Olarak.....	23
2. Biyolojik Ebeveynler ve Veli Sıfatı.....	24
a. Ebeveynlerin Evli Olması Durumunda Veli Sıfatı.....	25
aa. Genel Olarak.....	25
bb. Ortak Yaşama Ara Verilmesi ve Ayrılık Durumunda	27
b. Ebeveynlerin Evli Olmaması Durumunda Veli Sıfatı.....	29
aa. Evlilik Birliği İçinde Dünyaya Gelen Çocuklar	
Açısından.....	30
aaa. Genel Olarak	30
bbb. Evlilik Birliğinin Ölüm İle Sona Ermesi	
Durumunda.....	30
ccc. Evlilik Birliğinin Boşanma İle Sona Ermesi	
Durumunda	31
(1) Tek Bir Ebeveynin Veli Sıfatını Taşımaya	
Devam Etmesi (Tekil Velayet)	32
(2) Boşanma Sonrasında Her İki Eşin de Veli	
Sıfatını Taşımaya Devam Etmesi (Ortak	
Velayet)	34
bb. Evlilik Birliği Dışında Dünyaya Gelen Çocuklar	
Bakımından	37
3. Evlat Edinenler ve Veli Sıfatı	40
4. Üvey Ebeveyn ve Veli Sıfatı	42
5. Veli Sayısı İki İle mi Sınırlıdır?.....	44
II. VELAYET İLİŞKİSİNİN İÇERİĞİ (MADDİ ANLAMDA	
VELAYET İLİŞKİSİ)	46
A. GENEL OLARAK	46
B. TARİH İÇİNDEKİ DÖNÜŞÜMÜ İLE VELAYETİN	
AMACI	47
C. ÇOCUK HUKUKUNA HAKİM OLAN İLKELER VE	
VELAYET İLİŞKİSİNE ETKİLERİ.....	52
1. Çocuk Menfaatinin Başatlığı İlkesi ve Velayet	
İlişkisindeki Yeri.....	52
2. Çocuğun Görüşünü İfade Edebilmesi İlkesi ve Velayet	
İlişkisindeki Yeri.....	57

D. İLKELER İŞİĞİNDA VELAYET İLİŞKİSİNİN AMACI VE İÇERİĞİ	60
1. Genel Olarak	60
2. İlkeler İşığında Velayet İlişkisinin Amacı ve TMK'nın Hükümlerini Yeniden Okumak	61
a. Velayet İlişkisinin Amacı	61
b. Velayet İlişkisinin Amacı Doğrultusunda TMK'nın Velayet Hükümlerini Yeniden Okumak.....	62
3. Velayet İlişkisinin İçeriğine Neler Dahildir, Neler Dahil Değildir?	66
a. Genel Olarak.....	66
b. Yargı Bağısıklığı Doktrininin Ortaya Çıkışı ve Bu Doktrin Karşısında Çocuğun Durumu.....	67
c. Yargı Bağısıklığı Doktrinin Yumuşatılmasına İlişkin Görüşler	72
d. Velayet İlişkisinin İçeriği ve Velayet İlişkisinden Doğan Zararlara Dair Çıkarım.....	76
§ 2. ÇOCUĞUN VELAYET İLİŞKİSİNDEN DOĞAN KİŞİ VARLIĞI ZARARLARININ VELİ TARAFINDAN TAZMİNİ.....	78
I. ÇOCUĞUN KİŞİ VARLIĞI ZARARLARININ HAKSIZ FİİL REJİMİNE DAYALI OLARAK TAZMİN EDİLMESİ	79
A. GENEL OLARAK	79
B. HAKSIZ FİİL REJİMİNİN VELAYET İLİŞKİSİ ÖZELİNDE İNCELENMESİ	81
1. Genel Olarak.....	81
2. Hukuka Aykırı Eylem	83
a. Hukuka Aykırı Eyleme İlişkin Görüşler ve Velayet İlişkisindeki Görünümleri.....	83
b. Hukuka Aykırılığı Ortadan Kaldıran Haller ve Velayet İlişkisi İçerisindeki Görünümlerinin Değerlendirilmesi	87
aa. Genel Olarak.....	87

bb. Kanunun Verdiđi Yetkinin Kullanılması	87
cc. Üstün Nitelikte Kamusal Yarar	88
dd. Üstün Nitelikte Özel Yarar.....	90
3. Zarar	91
4. Kusur	95
5. Nedensellik Bađı.....	96
6. Haksız Fiile İlişkin Unsurların Tamamlanması	97
C. AHLAKA AYKIRI BİR FİİLLE KASTEN VERİLEN ZARARIN TAZMİNİN VELAYET İLİŞKİSİ ÖZELİNDE İNCELENMESİ.....	99
D. KUSURSUZ SORUMLULUK HALLERİNİN VELAYET İLİŞKİSİ ÖZELİNDE İNCELENMESİ	101
E. KİŞİLİK HAKKINI KORUYUCU DAVALARIN VELAYET İLİŞKİSİ ÖZELİNDE İNCELENMESİ	103
1. Genel Olarak.....	103
2. Koruyucu Davalar	104
3. Tazminat Davaları.....	106
F. HAKSIZ FİİL REJİMİNİN ÇOCUĞUN KİŞİ VARLIĞI ZARARLARININ TAZMİNİNDEKİ ETKİNLİĞİ.....	109
1. Genel Olarak.....	109
2. Zamanaşımı Süreleri Açısından Etkinliği.....	110
3. İspat Yükü Dağılımı Açısından Etkinliği	116
4. Haksız Fiil Rejiminin Etkinliğine İlişkin Genel Değerlendirme	119
II. ÇOCUĞUN KİŞİ VARLIĞI ZARARLARININ BORCA AYKIRILIK REJİMNE DAYALI OLARAK TAZMİN EDİLMESİ.....	120
A. GENEL OLARAK	120
B. VELAYET İLİŞKİSİ BİR SÖZLEŞME İLİŞKİSİ MİDİR?	121
C. TMK m. 363/I HÜKMÜNDE YER ALAN ATFIN KİŞİ VARLIĞI ZARARLARININ TAZMİNİNDE UYGULANABİLİRLİĞİ	122

D. BİR BORÇ İLİŞKİSİ OLARAK VELAYET İLİŞKİSİ	126
1. Genel Olarak.....	126
2. Borç İlişkisinin Bir Unsuru Olarak Koruma Yükümlülüğü	127
a. Koruma Yükümlülüklerinin İşlemsel Temas ile Doğduğunu Savunan Görüş	129
b. Koruma Yükümlülüklerinin Sosyal Temas ile Doğduğunu Savunan Görüş	132
c. Edim Yükümünden Bağımsız Borç İlişkisi Olarak Velayet İlişkisi	134
aa. Genel Olarak.....	134
bb. İşlemsel Teması Gerekli Gören Görüş Uyarınca	135
cc. Nitelikli Sosyal Teması Yeterli Gören Görüş Uyarınca	137
E. BORCA AYKIRILIK REJİMİNİN ÇOCUĞUN KİŞİ VARLIĞI ZARARLARININ TAZMİNİNDEKİ ETKİNLİĞİ	140
1. Genel Olarak.....	140
2. Zamanaşımı Süreleri Açısından Etkinliği	140
3. İspat Yükü Dağılımı Açısından Etkinliği	143
4. Yardımcı Kişilerin Fiillerinden Doğan Sorumluluk Açısından Etkinliği	144
5. Borca Aykırılık Rejiminin Etkinliğine İlişkin Genel Değerlendirme	147
SONUÇ	149
KAYNAKÇA	153